

Maahanmuuttajaäidit mukaan kouluun ja työelämään

TEKSTI Juhana Unkuri

Vantaalaisissa peruskouluissa alkoi vuonna 2017 hanke, jonka avulla on edistetty tehokkaasti maahanmuuttajaäitien kotoutumista ja integroitumista Suomeen.

Hankkeen ensimmäisenä vuotena maahanmuuttajaäidit opiskelevat suomen kieltä, luku- ja kirjoitustaidon perusteita sekä matematiikan perusteita vantaalaisissa peruskouluissa. Toisena vuotena äidit aloittavat ammatilliset opinnot tai aikuisten perusopetuksen. Ammatillinen koulutus tapahtuu pääosin käytännönläheisesti työpaikoilla.

Hanke alkoi Äidit mukana -nimellä. Vuodesta 2020 lähtien nimenä on ollut "Vanhemmat mukaan kouluun ja työelämään". Myös koululaisten isät ovat tervetulleita toimintaan, mutta ainakin toistaiseksi suurin osa osallistujista on ollut äitejä.

Päävastuun hankkeesta kantaa ammatillinen oppilaitos Careeria. Laura Aurola työskentelee Careeriasa ammatillisena opettajana koulutuksen tulevia koulunkäynninohjaajia. Lisäksi hän toimii tämän hankkeen yhdessä ryhmässä opettajana.

Aurola toteaa, että käynnissä oleva hanke vahvistaa vanhempien suomen kielen taitoja sekä opiskelu- ja työelämävalmiuksia. Myös kodin ja koulun välinen yhteistyö helpottuu.

- Erityisesti haluamme vahvistaa vanhempien osallisuuden kokemusta. Hankkeen myötä he voivat kokea kuuluvansa niin koulun vanhempien, asuinalueen asukkaiden kuin opiskelijoiden ryhmiin. Tavoitteena on, ettei kukaan jää yksin kotiin.

Tällä hetkellä hankkeessa on mukana kuusi vantaalaista peruskoulua. Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittama hanke toteutetaan yhteistyössä Careerian, Vantaan perusopetuksen ja Vantaan Osaamiskeskuksen kanssa.

Monipuolista oppimista

Hankeryhmät ovat kokoontuneet neljänä päivänä viikossa peruskoulula tai muussa koulun lähellä olevassa tilassa. Yhtenä päivänä viikossa vanhemmat opiskelevat suomen kieltä omassa ryhmässään suomen kielen opettajan johdolla. Kolmena aamuna vanhemmat menevät ensin kahden oppitunnin ajaksi peruskoulun 1.- ja 2.-luokkiin oppimaan yhdessä oppilaiden kanssa jatkaen sen jälkeen opiskelua omassa ryhmässä hankke-opettajan kanssa.

- Samalla vanhemmat oppivat auttamaan omia lapsiaan läksyissä ja muissa kouluun liittyvissä asioissa. Lisäksi vanhemmat ovat toimineet apukäsinä esimerkiksi liikuntatunneilla ja retkillä, Aurola kertoo.

Ryhmään voi tulla alle kouluikäisenkin lapsen kanssa.

- Toimintamme poikkeaa tältä osin tavanomaisista kotoutumiskoulutuksista. Apunamme on työkokeilijoita ja työssäoppijoita, jotka hoitavat lapsia sillä aikaa, kun vanhemmat

opiskelevat. Autamme myös vanhempia päivähoitohakemusten tekemisessä, jotta mahdollisimman moni voi halutessaan aloittaa työkokeilun hankkeen kevätkaudella.

Toimintaan mukaan voivat tulla myös ne vanhemmat, jotka vasta odottavat päätöstä oleskeluluvasta.

- Näin integroituminen ja suomen kielen oppiminen saadaan heti käyntiin, ja niin sanottua tyhjäkäyntiä vältetään.

Monipuoliseen hankkeeseen on sisällytetty pelaamista, leikkimistä, ulkoilua ja erilaisia vierailuja.

- Ryhmissämme on kokeiltu hiihtoa ja luistelua sekä opeteltu pyöräilemään. Olemme valmistaneet yhdessä ruokaa sekä käyneet konserteissa ja teattereissa.

Aurola korostaa niin kahvihetkien kuin muiden epävirallisempien kieltenoppimistilanteiden tärkeyttä.

- Näissä hetkissä kynnyksien vieraan kielen käyttämiseen on usein matalampi kuin perinteisessä opettajajohdoissa opetuksessa.

Aurola toteaa, että monet hankkeen äideistä ovat asuneet Suomessa jo vuosia, mutta ovat olleet lähinnä kotona lasten kanssa tai viettäneet aikaa omassa kieliyhteisössään.

- Näin suomen kieli ei ole pääsyt kehittymään ja äidit ovat jääneet opiskelu- ja työmarkkinoiden ulkopuolelle. Jotkut heistä eivät ole kos-

“ On ollut todella hienoa nähdä vanhempien voimaantuvan. Omien vahvuuksien tunnistaminen sekä unelmien sanoittaminen ja niiden tavoittelu on yksi hankkeen tärkeistä teemoista”, Laura Aurola sanoo.

KUVA Juha Jäntti

Sumrein on kiitollinen Careerian hankkeesta, joka antoi hänelle tärkeän sysäyksen eteenpäin. – Sitä ennen olin vain kotona hoitamassa lapsia. Tunsin oloni yksinäiseksi ja eksyneeksi.

kaan käyneet koulua kotimaassaan tai Suomessa.

Korona-aika on luonnollisesti vaikuttanut hankkeen toimintaan.

– Nyt toimintaa on ollut paljon etänä. Positiivista tässä on ollut se, että samalla vanhempien digitaidot ovat karttuneet huomasti.

Hyviä tuloksia

Hankkeesta on tehty opinnäytetöitä ja tuloksellisuutta on tutkittu myös kielitesteillä sekä seuraamalla vanhempien poluttumista opintoihin ja työelämään hankkeen päätyttyä.

– Hankkeessa olleita äitejä on saatu jatko-opintoihin tai ammatilliseen koulutukseen paremmalla prosentilla kuin perinteisissä kotouttamismalleissa. Monet ovat löytäneet työpaikan ammatillisen koulutuksen ja työkokeilujen myötä. Osalla on ollut näihin töihin jo valmiiksi vahvaa ammatillista osaamista.

Keskeyttämisprosentti on ollut hankkeessa hyvin pieni. Silloinkin syynä on ollut yleensä muutto toiselle paikkakunnalle tai raskaus.

– On ollut todella hienoa nähdä vanhempien voimaantuvan. Omien vahvuuksien tunnistaminen sekä unelmien sanoittaminen ja niiden

tavoittelu on yksi hankkeen tärkeistä teemoista. Monet ovat kertoneet, miten hienoa on ollut saada uusia ystäviä hankkeen muista vanhemmista. Minulle opettajana ehkä antoisinta on ollut nähdä vanhempien valtava oppimismotivaatio sekä halu päästä osaksi suomalaista yhteiskuntaa ja työelämää.

Aurola toteaa, että koulun ja eri kulttuuritaustaisten perheiden yhteistyön vahvistamisella voi olla suuri merkitys seuraavien sukupolvien syrjäytymisen ehkäisemisessä.

– Erytisesti äitien koulutustasulla on tässä tutkitusti merkitystä.

Hankkeen tämänhetkinen rahoitus jatkuu ensi vuoden toukokuun loppuun.

– Vantaalla on kova tahtotila saada hankkeen toiminta pysyväksi osaksi peruskoulujen toimintaa. Tulokset ovat olleet hyviä ja hankkeen on koettu hyödyttävän kaikkia mukana olevia osapuolia.

Aurolan mukaan monissa kunnissa on oltu kiinnostusta asiaan. Hanketta on esitelty yksittäisissä kunnissa eri puolilla Suomea.

– Helsinki toteutti jo viime vuonna pilotin yhteistyössä Careerian kanssa ja siellä ollaan nyt aloittamassa vastaavaa toimintaa itsenäisesti.

” Tila, jossa kokoontuimme, oli koulun kellarikerroksessa ja tilassa oli tosi kylmät lattiat. Myyrmäen alueen martha-yhdistykseltä saimme lahjoituksena kaikille äideille villasukat!

Myös Espoossa on aloitettu toimintaa samankaltaisella idealla toimintaa. Hanke on herättänyt kiinnostusta ulkomaita myöten. Olemmekin esitelleet toimintaa ulkomailla ja kansainvälisissä seminaareissa.

Hanke muutti elämää

Tunisialainen Insaf Sumrein oli Äidit mukana -hankkeessa lukuvuonna 2019–2020. Tämän jälkeen hän opiskeli Careeria koulunkäynninohjaajan ammattitutkinnon.

– Äskettäin aloitin työt vantaalaisessa koulussa, jossa toimin monikielisenä ohjaajana. Työskentelen yhteistyössä Vantaan kaupungin kanssa, tehtäväni on auttaa opiskelijoita integroitumaan suomalaiseen järjestelmään ja auttaa opettajia ymmärtämään enemmän opiskelijoiden taustoja, Sumrein kertoo.

Sumrein on kiitollinen Careerian hankkeesta, joka antoi hänelle tärkeän sysäyksen eteenpäin.

– Sitä ennen olin vain kotona hoitamassa lapsia. Tunsin oloni yksinäiseksi ja eksyneeksi. Äidit mukana -hankkeesta sain juuri sen mitä tuossa kohtaa tarvitsin. Tuntui kuin joku olisi tarttunut käteeni, kävellyt kanssani ja asettanut elämäni oikeille raiteille. ●